

ବସନ୍ତ କୁମାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମିକ ଉପନ୍ୟାସ: ଅମଡ଼ାବାଟ ଓ ଚୋରାବାଲି

ଡ. ରଶ୍ମିତା ସାହୁ

ଚମ୍ପତି, ଭୟରପୁର, କଟକ

ସଂକ୍ଷିପ୍ତସାର :

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ନାରୀମାନଙ୍କ ଅବଦାନ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବସନ୍ତ କୁମାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାନ ଦାବି କରନ୍ତି, କାରଣ ସେ ନାରୀ ଜୀବନ, ସଂଘର୍ଷ ଏବଂ ନାରୀ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଅନୁଭୂତିକୁ ଗଭୀର ଭାବରେ ତାଙ୍କର ରଚନାଗୁଡ଼ିକରେ ଚିତ୍ରିତ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଦୁଇଟି ପ୍ରମୁଖ ଉପନ୍ୟାସ ‘ଅମଡ଼ାବାଟ’ (୧୯୫୭) ଓ ‘ଚୋରାବାଲି’ (୧୯୭୩) ଓଡ଼ିଆ ନାରୀ ଜୀବନର ଏକ ଗଭୀର ଅଧ୍ୟୟନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରେ । ଅମଡ଼ାବାଟ ଉପନ୍ୟାସରେ ମାୟା ନାମକ ନାରୀ ଚରିତ୍ରଦ୍ୱାରା ପାରିବାରିକ ସଂଘର୍ଷ, ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଅଭିଯାନ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ଚୋରାବାଲି ଉପନ୍ୟାସରେ ଏହି ସଂଘର୍ଷର ଅନ୍ତିମ ପରିଣାମ ଏବଂ ନାରୀ ଜୀବନର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଦୁଃଖ ଓ ଅନ୍ଧକାରମୟ ପରିସ୍ଥିତି ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି । ତାଙ୍କ ସାହିତ୍ୟ ନାରୀମାନଙ୍କର ମନୋବୈଜ୍ଞାନିକ ଅନୁଭୂତିକୁ ଗଭୀର ଭାବରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ତତ୍କାଳିନ ସମାଜରେ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନ ନିରୂପଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛି । ଏହି ଉପନ୍ୟାସ ଦ୍ୱୟ ଗ୍ରାମୀଣ ଏବଂ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ନାରୀଙ୍କ ଜୀବନ, ସମାଜର ନିୟମ, ଏବଂ ପାରିବାରିକ ସଂଘର୍ଷକୁ ଗଭୀର ଭାବରେ ଚିତ୍ରିତ କରିଥାଏ । ତାଙ୍କ ରଚନା ନାରୀ ଜୀବନ ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନତାର ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଆନ୍ତରିକତାର ଉଠାଇଥାଏ, ଯାହା ପାଠକ ଓ ସମାଲୋଚକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଏକ ନୂଆ ଅଧ୍ୟାୟ ଉନ୍ମୋଚିତ କରେ ।

ପ୍ରମୁଖ ଶବ୍ଦାବଳୀ : ନାରୀ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ, ସାମାଜିକ ସମସ୍ୟା, ପାରିବାରିକ ଜୀବନ, ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ, ଚରିତ୍ର, ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ପରିବାର, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦୃଢ଼, ସମାଜ ସଂସ୍କାର, ନାରୀ ଶିକ୍ଷା ଓ ଜାଗରଣ, ତ୍ୟାଗ ଓ ସଂଘର୍ଷ,

ଓଡ଼ିଶାର ସାରସ୍ୱତ ସାଧନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ନାରୀ ଲେଖିକା ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବସନ୍ତ କୁମାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ସ୍ଥାନ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର । ସେ କେବଳ ନାରୀ ଲେଖିକା ନୁହଁନ୍ତି ନାରୀ ମାନଙ୍କର ଲେଖିକା । ତାଙ୍କ ଲେଖାର ଛତ୍ରେ ଛତ୍ରେ ନାରୀର କଥା, ତା’ର ଅନ୍ତରର ବେଦନା, ତା’ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟପରାୟଣତା, ପାପପୁଣ୍ୟର ବିଚାର, ସମାଜ ସଂସ୍କାର ଚିନ୍ତାଧାରା, ଦୟା,କ୍ଷମା ଆଦି ନାରୀର ସମସ୍ତ ସହଯାତ ପ୍ରବୃତ୍ତି ତାଙ୍କ ରଚନାରେ ନିଖୁଣ ଭାବରେ ପରିସ୍ପ୍ରିଚ୍ଛିତ ହୁଏ । ଏହିପରି ନାରୀ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱକୁ ନେଇ ଔପନ୍ୟାସିକା ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମରେ ଦୁଇଟି ଉପନ୍ୟାସ ରଚନା କରିଛନ୍ତି ସେ ଦୁଇଟି ହେଉଛି ଅମଡ଼ାବାଟ ଓ ଚୋରାବାଲି । ପ୍ରଥମ ଉପନ୍ୟାସ ଅମଡ଼ାବାଟ ୧୯୫୭ ରେ ପ୍ରକାଶିତ ଓ ଏହାର ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଉପନ୍ୟାସ ଚୋରାବାଲି ୧୯୭୩ ରେ ପ୍ରକାଶିତ । ଉପନ୍ୟାସ ଦ୍ୱୟ ୧୭ ବର୍ଷ ବ୍ୟବଧାନରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଉଭୟ ଉପନ୍ୟାସ ୧୯୫୧ ମସିହାରେ ଲିଖିତ । ଉଭୟ ଉପନ୍ୟାସ ସାମାଜିକ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ନେଇ ଗତିଶୀଳ । ତଥାକଥିତ ସମାଜରେ ନିୟମିତ ଘଟୁଥିବା ନା ନା

ଘଟଣା, ଦୁର୍ଘଟଣା ପାରିବାରିକ ସମସ୍ୟା ଆଦିର ବାସ୍ତବ ଓ ଜୀବନ୍ତ ଚିତ୍ର ଉଭୟ ଉପନ୍ୟାସରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ପ୍ରଥମ ଉପନ୍ୟାସର ପରିବର୍ତ୍ତିତ ରୂପ ଦ୍ୱିତୀୟ ଉପନ୍ୟାସ ଚୋରାବାଲିରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଉଭୟ ଉପନ୍ୟାସରେ ମାୟା ଜୀବନର ଦୁଇଟି ଦିଗ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚିତ । ଅମଡ଼ାବାଟରେ ମାୟା ଚରିତ୍ରକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଯେଉଁ ସମସ୍ୟା ଓ ମାନସିକ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧ୍ୟ ଉଦ୍ଭାପିତ ହୋଇଛି ଚୋରାବାଲିରେ ଏହାର ସମାଧାନର ବାଟ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରାଯାଇଛି । ଉଭୟ ଉପନ୍ୟାସର ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ନାରୀ ଜୀବନ କାହାଣୀକୁ ଆଧାରକରି ରଚିତ । ଗୋଟିଏ ମାୟାର ଅବିବାହିତ ଜୀବନ ତା ର ସ୍ୱଷ୍ଟ ବାଦିତା ନିର୍ଭକତା ଓ ଅନ୍ୟାଚିରେ ଅବିବାହିତ ଜୀବନ ଓ ବିବାହିତ ଜୀବନ ମଧ୍ୟରେ ବିରାଟ ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ଔପନ୍ୟାସିକା ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ଔପନ୍ୟାସିକା ଚାହିଁଥିଲେ ଗୋଟିଏ ଭାଗରେ ମଧ୍ୟ ଉପନ୍ୟାସଟିକୁ ଶେଷ କରି ପାରିଥାନ୍ତେ ; ମନେହୁଏ ଦୀର୍ଘତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଉପନ୍ୟାସ ଦୁଇଟିକୁ ସେ ଦୁଇଟି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ଭାଗରେ ଶେଷ କରି ଦେଇଥିଲେ ହୁଏତ ପାଠକୀୟ ଉକ୍ତ୍ତରରେ ବ୍ୟାଘାତ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ମନେକରି ସେ ଦୁଇଟି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ।

ପାରିବାରିକ ଜୀବନର ନିତି ଦିନର ଘଟଣାରୁ ପ୍ରଥମଭାଗ ଉପନ୍ୟାସ ଅମଡ଼ାବାଟର ଅୟମାରମ୍ଭ । ପୀତାମ୍ବର ବାବୁ ଓ ମହାବୋଉଙ୍କର ଚାରି ପୁଅ ଗୋଟିଏ ଝିଅ ମାୟା । ବଡ଼ ପୁଅ ମୋହନ ଡାକ୍ତର । ଅନେକ ବାଧ୍ୟ ବାଧକତାପରେ କାବେରୀକୁ ବିବାହ କରିଛି । ବିବାହ ପରେ ତା ର ମନରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅସିଛି । ସ୍ତ୍ରୀର ଘରୋଇ ବୁଦ୍ଧି ନିକଟରେ ସେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇପଡ଼ିଛି । କାବେରୀର ଲୋକ ଦେଖାଣିଆ ବ୍ୟବହାର ମାୟାର ପସନ୍ଦ ହୋଇନାହିଁ । ଉଭୟଙ୍କ

ମଧ୍ୟରେ ମତାନ୍ତର ମନାନ୍ତର ଲାଗି ରହିଛି । ଶେଷରେ ମାୟାର ବାହାଘର ହୋଇଯାଇଛି ଓକିଲ ଶଶୀଭୂଷଣଙ୍କ ସହିତ । ବାହା ଘର ପରେ ମୋହନ ଅଲଗା ହୋଇ ରହିଛି ଏବଂ ପୀତାମ୍ବର ବାବୁଙ୍କର ଶରୀର ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇଯାଇଛି । ଏପଟେ ମାୟାକୁ ଶାଶୁଘରେ ଅନେକ ନିନ୍ଦା ପ୍ରସଂଗା, ଶୁଣିବାକୁ ପଡ଼ିଛି । ତା ଶାଶୁଙ୍କ ଦେହ ଖରାପ ସେପଟେ ବାପାଙ୍କର ଶରୀର ଅସୁସ୍ଥ , ସେ କାହାକୁ ବଡ଼ ଭାବିବ । କେଉଁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସେ ପାଳନ କରିବ ? ଏହିପରେ ଦୃଶ୍ୟମୂଳକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଉପନ୍ୟାସଟିର ଅନ୍ତଃ ଘଟିଛି ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଉପନ୍ୟାସ ଚୋରାବାଲିରେ ମାୟାର ପିତା ପୀତାମ୍ବର ବାବୁଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି । ମାୟା ଜମି ଗହଣା ବିକ୍ରି କରି ଅସୁସ୍ଥ ଶାଶୁଙ୍କୁ ସୁସ୍ଥ କରିଛି । ମହାବୋଉ ଓ କାବେରୀ ମଧ୍ୟରେ ନା ନା ଅଶାନ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହେବାରୁ ମୋହନ ତାଙ୍କୁ ଗାଁ କୁ ପଠାଇ ଦେଇଛି ଓ ପ୍ରତାପକୁ ପାଠ ନ ପଢ଼ାଇ ସୈନିକ ହେବାପାଇଁ ପଠାଇଦେଇଛି । ସବୁ ତ୍ୟାଗ କରି ମଧ୍ୟ ମୋହନ ସ୍ତ୍ରୀ କାବେରୀକୁ ସୁଖୀ କରିପାରି ନାହିଁ କିମ୍ବା ସେ ନିଜେ ସୁଖରେ ରହିପାରିନାହିଁ , କି ଘରଲୋକ କାହାକୁ ସୁଖୀ କରିପାରି ନାହିଁ । ଶେଷରେ ମାୟାର ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡ଼ିଛି । ମାୟାର ମଧ୍ୟ ଦୁଃଖର ଅନ୍ତ ଘଟିନାହିଁ ; ତା ର ଏକ ଜନ୍ମାନ୍ଧ ପୁତ୍ର ଜନ୍ମଲାଭ କରିଛି । ସେ ଶ୍ରୀ ମତ୍ ଭଗବତ୍ ଗୀତାର ସହାୟତାରେ ଜୀବନ ବଂଚିବାର ପ୍ରେରଣା ପାଇଛି । ଏହି ମୁଖ୍ୟ କଥାବସ୍ତୁ ସହିତ କେତେକ ସାମାଜିକ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ଯଥା- ସାମାଜିକ ରୀତିନୀତି ପ୍ରଥା ପରମ୍ପରା, ପାରିବାରିକ ଓ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ , ନାରୀ ଶିକ୍ଷା ଓ ନାରୀ ଜାଗରଣ ଇତ୍ୟାଦି ।

ପାରିବାରିକ ଓ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ -

ଅମଡ଼ାବାଟ ଓ ଚୋରାବାଲି ଉପନ୍ୟାସ ଦୁଇଟିରେ ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ପରିବାରର ନିତି ଦିନର ଜୀବନ କାହାଣୀ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ପୀତାମ୍ବର ବାବୁଙ୍କର ପାରିବାରିକ ଜୀବନ ଓ ଅନ୍ୟଟି ହେଉଛି ପୀତାମ୍ବର ବାବୁଙ୍କ

ଝିଅର ଶାଶୁଘର ଜୀବନ । ସମୁଦାୟ ଉପନ୍ୟାସରେ ତିନୋଟି ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନର ଚିତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ପୀତାମ୍ବରବାରୁ ଓ ମହାବୋଉ , ମୋହନ ଓ କାବେରୀ ଏବଂ ମାୟା ଓ ଶଶୀଭୂଷଣ ଆଦିଙ୍କ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ପ୍ରେମ । ସମସ୍ତ ନାରୀ ଚରିତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ନେଇ ରହିଛି ଅନେକ କ୍ଷୋଭ ତଥାପି ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମନୋମାଳିନ୍ୟ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ କେହିକାହାରିକୁ ଛାଡ଼ିକି ରହିପାରି ନାହାନ୍ତି । ସ୍ୱାମୀ ସହ ଜୀବନ ବିତାଇବାକୁ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ବ୍ରତ ରୂପେ ମାନିନେଇଛନ୍ତି । ପୀତାମ୍ବରବାରୁ ଅର୍ଥରୋଜଗାର କରି ଘରକୁ ଆଣନ୍ତି ମାତ୍ର ଘର ଚଳାନ୍ତି ମହାବୋଉ । ବଡ଼ ପରିବାରର କର୍ତ୍ତୃ ହିସାବରେ ସେ କେବଳ କାମ କରିଚାଲିଛନ୍ତି । ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ମଧ୍ୟବେଳ ପାଇନାହାନ୍ତି । ପୀତାମ୍ବର ବାରୁ ମଧ୍ୟ ଅନେକଦିନ ହେଲାଣି ପତ୍ନୀଙ୍କ ମୁହଁ ଭଲଭାବରେ ଚାହିଁବାକୁ ସମୟ ପାଇନାହାନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୁଏ , ସେତେବେଳେ ପୀତାମ୍ବର ବାରୁଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ବହି ଭିତରେ ଥାଏ ନଚେତ୍ ସେ ଅନ୍ୟ ମନସ୍କ ଥାଆନ୍ତି । ତଥାପି ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବେଳେବେଳେ ରହସ୍ୟମୟ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୁଏ । ଚୋରାବାଲି ଉପନ୍ୟାସରେ ପୀତାମ୍ବର ବାରୁଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକା ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଅସହାୟ ମନେହୋଇଛି । ପରସ୍ପର କଥାବାର୍ତ୍ତା ନହେଲେ ମଧ୍ୟ ଜଣେ ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କର ଥିଲା ସାହାଯ୍ୟ । ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ତାଙ୍କର ଚରିତ୍ରରେ ହୋଇଛି ସାମାନ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ । ଅମଡ଼ାବାଟର ମହାବୋଉ ଓ ଚୋରାବାଲିର ମହାବୋଉ ମଧ୍ୟରେ ସାମାନ୍ୟ ପାର୍ଥକ୍ୟ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ପୂର୍ବରୁ ଅନେକ ଅସୁବିଧାକୁ ସେ ହସି ହସି ସହି ଯାଉଥିଲେ କିନ୍ତୁ ପୀତାମ୍ବର ବାରୁଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ତାଙ୍କର ଧର୍ମ୍ୟ ଶକ୍ତି ହ୍ରାସ ପାଇଛି ।

ପିଲାମାନଙ୍କ ଛୋଟବଡ଼ ଭୁଲ୍ କୁ ଅଣଦେଖା କରୁଥିବା ମହାବୋଉ ବୋହୂ କାବେରୀର ଛୋଟ ଛାଟ ଭୁଲ୍ କୁ ସହି ପାରିନାହାନ୍ତି ପ୍ରତିବାଦ କରିଛନ୍ତି । ଫଳରେ ଦୁହିଁଙ୍କ ଭିତରେ ଦେଖାଦେଇଛି ଅଶାନ୍ତି , ମତାନ୍ତର, ମନାନ୍ତର । ସେହିପରି ଶିକ୍ଷିତା ନାରୀ କାବେରୀ ଶାଶୁ ନଣନ୍ଦ ଦିଅରମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ବାହାରେ ଏକା ସ୍ୱାମୀ ସହ ରହିବାକୁ ଚାହଁନ୍ତି । ମୋହନ ସ୍ୱାମୀ ଭାବରେ ସମସ୍ତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିମଧ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ କୁ ସୁଖୀ କରିପାରି ନାହିଁ । ସର୍ବଦା ଅଶାନ୍ତି ରେ ବିତିଛି ତାଙ୍କର ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ । ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମୋହନକୁ ନିନ୍ଦା ଅପମାନ ସହିବାକୁ ପଡ଼ିଛି ତଥାପି ରୁପ୍ତାପ୍ ସବୁ ସହି ଯାଇଛି । ଅମଡ଼ାବାଟ ଉପନ୍ୟାସରେ ଉଭୟଙ୍କର ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନରେ ଅଭିମାନ ଅଭିଯୋଗର ଯେଉଁ ମୃଦୁ ଗୁଞ୍ଜରଣ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିଲା ତାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ତୀବ୍ର ପ୍ରତିବାଦର ରୂପ ନେଇଛି ଚୋରାବାଲି ଉପନ୍ୟାସରେ । ଉଭୟଙ୍କ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ସଂପର୍କରେ ଚୋରାବାଲି ଉପନ୍ୟାସରେ ଔପନ୍ୟାସିକା କାବେରୀ ମାଧ୍ୟମରେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ, “କାବେରୀ ଦେଖିଲା ଅଲଗା ଘର କରି , ସବୁ ପ୍ରକାର ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇ ମଧ୍ୟ ସେ ସୁଖୀ ନାହିଁ । ସୁଖ କାହାକୁ କହନ୍ତି ବୋଲି ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ହାତ ମୁଠାରେ ସବୁ ଧରି , କାହିଁରେ ବି ସେ ସୁଖ ପାଇଲା ନାହିଁ । ସବୁ ଅଛି ପୁଣି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ କିଛି ନାହିଁ । କିଏ ଏଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ? କୋଉଠି ତେବେ ଭୁଲ୍ ରହିଲା ? + + + କାବେରୀର ମନେପଡ଼ିଗଲା ନୂଆନୂଆ ବାହାଘରବେଳର କଥା । ସେତେବେଳର ସେଇ ସ୍ନେହ - ଅତୁର ମମତା ... କୁଆଡେ ସେ ସବୁ ଗଲା ? ସତେ କି ମୋହନ ଏବେ ଗୋଟିଏ ମେସିନ୍ ପାଲଟି ଯାଇଛି ! ରହିବା କଥା ବୋଲି ବାଧ୍ୟରେ ତା ସାଙ୍ଗରେ ରହିଛି ” । ଏଥିରୁ ଉଭୟଙ୍କ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନର ଚିତ୍ର ସ୍ପଷ୍ଟ ବାରିହୋଇପଡ଼େ । ଉପନ୍ୟାସ ଦୁଇଟିର ନାୟିକା ମାୟା ଉଦଣ୍ଡି ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବିବାହପରେ ଶାନ୍ତ ,ସରଳ ଓ ତ୍ୟାଗର ପ୍ରତୀକ ରୂପେ

ରୂପାୟିତ । ଅନେକ ଅଭାବ ଅନଟନ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଵଳ୍ପ ବେତନ ଭୋଗୀ ସ୍ଵାମୀ , ରୋଗିଣୀ ଶାଶୁଙ୍କର ସେବା କରିଚାଲିଛି । ମାୟା ଓ ଶଶୀଭୂଷଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମତାନ୍ତର ମନାନ୍ତର ହେଲେ ମଧ୍ୟ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ପ୍ରେମର ଚିତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । କାବେରୀ ପରି ମାୟା ସ୍ଵାମୀ ଠାରୁ ସେତେ ସମ୍ବନ୍ଧ ପାଇନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ନେଇ ଜୀବନ ବିତେଇବାକୁ ପଡ଼ିବବୋଲି ସେ ମନକୁ ବୁଝାଇ ନେଇଛି । ଉପନ୍ୟାସ ଦୁଇଟିରେ ଔପନ୍ୟାସିକା ବସନ୍ତ କୁମାରୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପାରିବାରିକ ଓ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନର ସାର୍ଥକ ଚିତ୍ର ରୂପାୟନ କରିବାରେ ସଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ସାମାଜିକ ରୀତିନୀତି ଓ ପ୍ରଥା ପରମ୍ପରା -

ସମସ୍ତ ରୀତିନୀତି ପ୍ରଥା ପରମ୍ପରାକୁ ମାନିନେବାର ସମସ୍ତ ଦାୟିତ୍ଵ ନାରୀ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରିଥାଏ ଆମର ସମାଜ । ଔପନ୍ୟାସିକା ନିଜେ ଜଣେ ନାରୀ ହୋଇଥିବାରୁ ସେ ଏସବୁକୁ ଖୁବ୍ ତୀକ୍ଷ୍ଣଭାବେ ଅନୁଭବ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ସେ ନିଜର ଅଙ୍ଗେନିଭା ଅନୁଭୂତିକୁ ଆଧାର କରି ଉପନ୍ୟାସରେ ଏହାର ଚିତ୍ର ପ୍ରତିପାଦନ କରିଛନ୍ତି । ଔପନ୍ୟାସିକା କେତେକ ରୀତିନୀତି ପ୍ରଥା ପରମ୍ପରାକୁ ମାନିନେଇଥିବାବେଳେ କେତେକ ରୀତିନୀତିକୁ ମାନିନେଇ ପାରି ନାହାଁନ୍ତି । କେତେକ ରୀତିନୀତି ପ୍ରଥା ପରମ୍ପରାର ବିରୋଧରେ ସାମାନ୍ୟ ସ୍ଵର ଉତ୍ତୋଳନ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦୃଢ଼ ପ୍ରତିବାଦ କରିପାରି ନାହାଁନ୍ତି । ଔପନ୍ୟାସିକା ଉପନ୍ୟାସ ଦୁଇଟିରେ ଆମର ରୀତିନୀତି ପ୍ରଥାପରମ୍ପରାକୁ ଦର୍ଶାଇବା ସହିତ ଏହାର ପରିବର୍ତ୍ତିତ ରୂପକୁ ମଧ୍ୟ ପାଠକମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଇଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଆ ଘରର ପରମ୍ପରା ବିଶ୍ଵାସ ଅନୁଯାୟୀ ରୋଷେଇ ଘର ହାଣ୍ଡିଶାଳରେ ବଡ଼ ବଡୁଆ ବା ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହାକୁ ମନ୍ଦିର ଭୂଲ୍ୟ

ମନେକରାଯାଏ । ତେଣୁ ବୋହୂ ଯେତେବେଳେ ହାଣ୍ଡିଶାଳରେ ଚପଲମାଡ଼ି ପଶିବାକୁ ଅନ୍ୟମାନେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରି ନାହାନ୍ତି ଏହା ଚର୍ଚ୍ଚାର ବିଷୟ ସାଜିଛି । ନାରୀର ଆଧୁନିକତାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରୁନାହିଁ ଆମର ଏ ପାରମ୍ପରିକ ସମାଜ ଏବଂ ପାରମ୍ପରିକ ରୀତିନୀତିକୁ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିପାରୁନାହାନ୍ତି ଆଧୁନିକ ଶିକ୍ଷିତା ଯୁବତୀ ମାନେ । ତେଣୁ ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶୀତଳ ଯୁଦ୍ଧ ହେଉଛି । କେହି କେହି ଏହି ପରମ୍ପରାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଗ୍ରହଣ କରୁଛି ତ କେହି କେହି ଏହାକୁ ମାନିନେବାର ଅଭିନୟ କରୁଛି ଅନ୍ୟ କେହି ଏହାର ପ୍ରତିବାଦ କରୁଛି । ଏହିପରି ଏକ ଘଟଣା ଘଟିଛି ଅମଡ଼ାବାଟ ଉପନ୍ୟାସରେ । ବୋହୂ କାବେରୀ ନିଜର ବୋହୂପଣିଆ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ଶାଶୁଙ୍କ ପାଦଧୂଆ ପାଣି ପିଇବାକୁ ଚାହଁନ୍ତି । ଏହାର ପ୍ରତିବାଦ କରିଛି ଝିଅ ମାୟା । ଅମଡ଼ାବାଟ ଉପନ୍ୟାସରେ ଯେଉଁ ମାୟା ଏ ଅନ୍ଧ ରୀତିନୀତି କୁ ପସନ୍ଦ କରୁ ନଥିଲା ଚୋରାବାଲି ଉପନ୍ୟାସରେ ତା'ର ଚରିତ୍ରର ହୋଇଛି ବିରାଟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଶାଶୁକୁ ଖୁସି କରିବାକୁ ଯାଇ ସେ ମଧ୍ୟ ଏହି ନୀତିନିୟମ ପରମ୍ପରାକୁ ହସି ହସି ମାନି ନେଇଛି । ଓଷାବାର ଭଲ ମନ୍ଦ ଦିନରେ ଥରେ ନୁହେଁ ତିନି ଥର ଗାଧୋଇକି କାମ କରୁଛି ଶାଶୁ ମଧ୍ୟ ବୋହୂର ଏହି କାମରେ ବହୁତ ଖୁସି ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ସେ ହୋଇପାରିଛି ପ୍ରାଣସାର ପାତ୍ରୀ । ଏତଦ୍ଵ୍ୟତିତ ଆମର ଓଷାବାର ପୂଜା ପର୍ବ ପର୍ବାଣି ଆଦିରେ ପିଠା ପଣା କରିବା ନୂତନ ପୋଷାକ ପରିଧାନ କରିବା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କରିବା ଆଦି ପରମ୍ପରାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିଛି । ପ୍ରଥମାଷ୍ଟମୀରେ ପିଠା ବଦଳରେ କାବେରୀ ମିଠା ବାଣ୍ଟିଛି । ଦିପାବଳୀ ଦିନ ଆମ ପରମ୍ପରା ଅନୁସାରେ ଘରେ ଘରେ ଦୀପ ଜାଳି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ବାଣ ଫୁଟାନ୍ତି । ଘରେ ଘରେ ପିଠା ପଣା, ହାତୀ ଘୋଡ଼ା ମିଠାଇ ଭୋଗ ହୁଏ , ସମସ୍ତେ ଏକାଠି ହୋଇ କାଉଁରିଆ କାଠି ଧରି ବଡ଼ ବଡୁଆଙ୍କୁ ଡାକନ୍ତି । ଏହିପରି ପୁରୁଣା ଅତୀତକୁ ମନେ

ପକାଇ ମୋହନ ଝୁରି ହେଉଥିବା ବେଳେ କାବେରୀ ଦୀପାବଳିରେ ଦୀପ ନଜାଳି ନୂଆ ଶାଢ଼ି ପିନ୍ଧି ପଡ଼ିଶା ଘର ବୁଲି ବାହାରିଛି । ମୋହନ କହିବାପରେ ସେ ଯାଇ ନାମକୁ ମାତ୍ର ମହମବତୀ ଜାଳିଦେଇ ବୁଲି ଯିବାକୁ ବାହାରିଛି । ଓ ପନ୍ୟାସିକା ବଦଳୁଥିବା ସମାଜ କିପରି ଖାଲି ଲୋକଦେଖାଣିଆ ହୋଇ ରହିଯାଇଛି ଏହି ଲୋକଦେଖାଣିଆ ପଣରେ ଖୁସି ନାହିଁ ଆତ୍ମତୃପ୍ତି ନାହିଁ ଔପନ୍ୟାସିକା ତାହା ଦର୍ଶାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି ।

ନାରୀ ଶିକ୍ଷା ଓ ନାରୀ ଜାଗରଣ –

ଔପନ୍ୟାସିକା ବସନ୍ତ କୁମାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ ନିଜେ ଜଣେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତା ନାରୀ । ସେ ବନାରସ୍ ହିନ୍ଦୁ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ଅର୍ଥନୀତିରେ ଏମ୍.ଏ ପାସ୍ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ତତ୍କାଳୀନ ସମୟରେ ନାରୀ ମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଚାକିରୀ ପାଇଁ କେଉଁ ସବୁ ସମସ୍ୟାର ସାମ୍ନା କରିବାକୁ ପଡୁଥିଲା ତାହା ସେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାବେ ଅନୁଭବ କରିଛନ୍ତି । ସେ ତାଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଶେଷ କରିବା ପରେ ପରେ ପ୍ରଥମ ଉପନ୍ୟାସ ଅମଡ଼ାବାଟ ରଚନା କରିଥିବାରୁ ଏଥିରେ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁଭବ ଅନୁଭୂତିର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ଔପନ୍ୟାସିକା ଜଣେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତା ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଚାକିରି କରି ନାହାନ୍ତି । କାରଣ ସେ ରୁଟିନ୍ ବନ୍ଧା ଜୀବନକୁ ପସନ୍ଦ କରୁ ନଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ସେ ତାଙ୍କ ନାରୀ ଚରିତ୍ର ମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷିତା କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଚାକିରୀକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇନାହାନ୍ତି । ସେ ସମୟର ଅଶିକ୍ଷିତ ଅର୍ଦ୍ଧ ଶିକ୍ଷିତ ନାରୀ ମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷିତା ନାରୀ ମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କ ଧାରଣାକୁ ଉପନ୍ୟାସର ଛତ୍ରେ ଛତ୍ରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ନୂତନ ପିଢ଼ୀ ନାରୀ ଶିକ୍ଷାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ସ୍ଥଳେ ପୂରାତନ ପିଢ଼ୀ ନାରୀ ଶିକ୍ଷାକୁ ସହଜରେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରୁନାହିଁ ।

ସମୟେ ସମୟେ ଶିକ୍ଷିତା ନାରୀଙ୍କୁ ନେଇ ଗର୍ବ କରୁଥିବାବେଳେ ସମୟେ ସମୟେ ସେହି ଶିକ୍ଷିତା ନାରୀର ସାମାନ୍ୟ ଭୁଲ୍ ପାଇଁ ଘୋର ନିନ୍ଦା କରାଯାଉଥିବାର ଚିତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ସେମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପାଠ ପଢୁଆ ଝିଅ କେବେ ଭୁଲ୍ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଶିକ୍ଷିତା ଝିଅ ଭିତରେ ସଂସ୍କାର ନଥାଏ । ଶିକ୍ଷିତାକୁ ପ୍ରଂଶସା ଓ ନିନ୍ଦା ଉଭୟର ସାମ୍ନା କରିବାକୁପଡିଥାଏ । ଉପନ୍ୟାସ ଦୁଇଟିର ସମସ୍ତ ନାରୀ ଚରିତ୍ରଙ୍କର ପ୍ରଗତିଶୀଳ ହେବା ପାଇଁ ଅନେକ ଇଚ୍ଛା ଓ ଯୋଗ୍ୟତା ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ କେହି ସଫଳ ହୋଇପାରି ନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ପୁରୁଷ ସମାଜ ପ୍ରତି ରହିଛି ଅନେକ କ୍ଷୋଭ । ପୀତାମ୍ବର ବାବୁଙ୍କ ଧାରଣା ସ୍ତ୍ରୀ ମାନେ ତାହାନ୍ତି ସ୍ତ୍ରୀମାନ ରୋଜଗାର , ଘର, ଗହଣା, ଗାଣି , ଲୁଗାପଟା ସବୁତ ସେ ସ୍ତ୍ରୀ କୁ ଦେଇଛନ୍ତି ସେଇଥିରେ ଯେମିତି ସବୁ ସୁଖ । କିନ୍ତୁ ସ୍ତ୍ରୀ ମନରେ ଯେ ଅନେକ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ଆକାଂକ୍ଷା ରହିଛି ତାକୁ କେବେ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିନାହାନ୍ତି କିମ୍ବା ଜାଣି ଜାଣି ଏଡ଼ାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ନାରୀ ମନର ସେହି ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ଆକାଂକ୍ଷାର ମୃଦୁ ଗୁଞ୍ଜନ ହାହାକାରରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । “ ପୀତାମ୍ବର ବାବୁ ଅତୀତର ସେଇ ମୃଦୁ ଗୁଞ୍ଜନ ଶୁଣିବାକୁ ତାଙ୍କର ସବୁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଏକାଠି ଠୁଳ କରି କାନ ପାରିଲେ । ଘର ଭିତରେ ହାହାକାର । ବାହାରେ ଆକାଶକୁ ଚାହିଁଲେ ସେଠିବି ସେଇଆ । ବାୟୁ ମଣ୍ଡଳଟା ଯେମିତି ଏଇ ନାରୀ ମାନଙ୍କର ଛାତିଫଟା ଆର୍ତ୍ତ ହାହାକାରରେ ଅତି ବିକଟ ଶବ୍ଦ କରି କାନ ବଧୀରା କରିଦେଉଛି । ଇଏତ କେବଳ ମହାବୋଉଙ୍କ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ଆକାଂକ୍ଷାର ମୃଦୁ ଗୁଞ୍ଜନ ନୁହେଁ , ଅସଂଖ୍ୟ ନାରୀଙ୍କର ଅଶରୀରୀ ଆତ୍ମା ବାୟୁ ମଣ୍ଡଳରେ ଚାରିକଡେ ଘୁରିବୁଲି ଆଖିରୁ ଲୁହ ଢାଳି ଯେମିତି କହୁଛି - ଆମର ଜୀବନ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଗଲା ।” (ଅମଡ଼ାବାଟ, ପୃ-୧୭) ଉଭୟଙ୍କ କଥୋପକଥନ ମାଧ୍ୟମରେ ନାରୀ ମନରେ ପୁଞ୍ଜିଭୂତ

ବେଦନା ଓ ବ୍ୟର୍ଥ ଜୀବନକୁ ଔପନ୍ୟାସିକା ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ପୁରୁଷ ସର୍ବଦା ନାରୀପ୍ରତି ଅନ୍ୟାୟ କରି ତାର ଅମୂଲ୍ୟ ଜୀବନକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେଇଛି । କେବଳ ଅର୍ଦ୍ଧ ଶିକ୍ଷିତ ପୁରୁଷ ନୁହେଁ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତ ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କର ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ସେହିଭଳି । କେବଳ ସଂସାର ମଧ୍ୟରେ ବନ୍ଦୀହୋଇ ରହିବା ଯେପରି ନାରୀର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକ ମୋହନ ନିଜର ସବୁ କିଛି ତ୍ୟାଗକରି ସ୍ତ୍ରୀ କାବେରୀକୁ ସୁଖୀ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛି । କାରଣ ତା ଭିତରେ ଏକ ଭୟ ରହିଛି ସ୍ତ୍ରୀର କିଛି ଅଭାବ ରହିଲେ ସେ କାଳେ ଚାକିରୀ କରିଯିବାର ଭୟ । ସେହିପରି ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକ ଶଶୀଭୂଷଣ ମଧ୍ୟନିଜ ସ୍ତ୍ରୀ ମାୟାକୁ ଚାକିରି କରିବାକୁ ବାରଣ କରିଛନ୍ତି । ଶଶୀ ଭୂଷଣ ଯେତେବେଳେ ମାୟାକୁ ଅସହାୟ ବୋଲି କହି ତାକୁ ତଡ଼ିଦେବାର ଭୟ ଦେଖାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ସେ ନିଜର ଆତ୍ମ ସମ୍ମାନକୁ ବଂଚାଇବାକୁ ଯାଇ ଜିଦି ଧରିଛି ସେ ଚାକିରି କରିବ । ଶଶୀବାବୁ ଚାହିଁ ନାହାନ୍ତି ଯେ ଚାକିରି କରୁ କାରଣ ସେ ଚାକିରି କଲେ ତାଙ୍କୁ ଓ ତାଙ୍କ ପରିବାର କାହାକୁ ମାନିବନି । ସେହି ଭୟରେ ସେ ମାୟାକୁ ଏଥିରୁ ବିରତ ରହିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଥିବା ଭୟକୁ ପ୍ରକାଶ ନକରି ସମାଜର ଭୟ ଦେଖାଇଛନ୍ତି । ତଥାକଥିତ ପୁରୁଷ ସମାଜର ଅହଂକାର ହେଲା ତାର ଧନ । ନାରୀଟି ଯଦି ଧନ ଉପାର୍ଜନରେ ମନ ଦିଏ ପୁରୁଷର ଅହଂକାର କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯିବ । ନାରୀଟି ତା କଥାର ବସବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇରହିବନି ବୋଲି, ପୁରୁଷ ନିଜର ବାହାଦୁରୀ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ନିଜର ପାରିବାପଣ ଯତାଇବା ପାଇଁ ନାରୀକୁ ସର୍ବଦା ସଂସାର ଭିତରେ ବନ୍ଦୀକରି ରଖିବାକୁ ଚାହେଁ । ନାରୀଟି ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ପୁରୁଷର ଭଲପାଇବା ଭାବିଦେଇ ହସି ହସି ଗ୍ରହଣ କରିନିଏ । କେବଳ

ସଂସାର ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ ରହିବାକୁ ତାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମନେକରେ । ମାୟା ଯେତେବେଳେ ଯିଦି କରିଛି ସେ ଚାକିରି କରିବ ଶଶୀବାବୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟ ନପାଇ ତାକୁ ଭଲ ପାଇବାର ଦ୍ୱାହି ଦେଇ ଚାକିରିରୁ ବିରତ ରହିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି । ନିଜ ଭିତରେ ଥିବା ଦୁର୍ବଳତାକୁ ମାୟା ନିକଟରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପ୍ରକାଶ ନକରି ତାକୁ ସମାଜର ଭୟ ଦେଖାଇଛନ୍ତି । କହିଛନ୍ତି , “ନା ନା ମାୟା ମୁଁ ତୁମକୁ ଚାକିରି କରିବାକୁ କେବେହେଲେ ଛାଡ଼ିପାରିବି ନାହିଁ । ତମେ ଜାଣିନ ସେ ଲୋକ ଗୁଡ଼ା କି ବଦ୍ ମାସ୍ ... ସେମାନେ ତମକୁ ବାକି ରଖାବେ ନାହିଁ । + + + କିଛି ଟଙ୍କାପାଇଁ ସେମାନେ ତମର ଇଚ୍ଛତ ମହତ ସବୁ ନେଇଯିବେ । +++ ମୋ ରାଣ ତମକୁ ମାୟା ଚାକିରି ତମେ କରନାହିଁ । ମୁଁ ତୁମକୁ ବହୁତ ଭଲପାଏ . . . । ସତ କହୁଛି ବିକଳ ହୋଇ କହିଲା ଶଶୀଭୂଷଣ । ” (ଚୋରାବାଲି ,ପୃ-୩୮୭) । ଏହାକୁହିଁ କଣ ଭଲପାଇବା କୁହନ୍ତି ? ପୁରୁଷ ଉପରେ ଉପରେ ଯେତେ ନିଜକୁ ବଡ଼ ଦେଖାଇ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଭିତରେ କେତେ ଦୁର୍ବଳ । କେତେ ଅସହାୟ ? ତଥାପି ନାରୀଟି ତ୍ୟାଗର ପ୍ରତୀକ ସାଜି ନିଜର ସବୁ ସୁଖ ଶାନ୍ତିକୁ ହସି ହସି ପୁରୁଷ ନିକଟରେ ବଳି ଦେଇଦିଏ ତାହାର ସ୍ୱସ୍ତ ଚିତ୍ର ହେଉଛି ଏହି ଦୁଇ ଉପନ୍ୟାସ ।

ଚରିତ୍ର-

ନାରୀ ଚରିତ୍ର ବହୁଳ ନାରୀ ଧର୍ମୀ ଉପନ୍ୟାସ ହେଉଛି ଅମଡ଼ାବାଟ ଓ ଚୋରାବାଲି । ଉପନ୍ୟାସ ଦୁଇଟିରେ ନାରୀର ତିନୋଟି ଭୂମିକାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱକରିଛନ୍ତି ମହୀବୋଉ , କାବେରୀ , ଏବଂ ମାୟା । ଉଭୟ ଉପନ୍ୟାସର ମୁଖ୍ୟ ନାୟିକା ମାୟା । ଏଥିରେ ମାୟା ଚରିତ୍ରଟି କ୍ଲାସିକ୍ ସୃଷ୍ଟି । ଯାହାଭିତରେ ନାରୀର ଝିଅ ଅବସ୍ଥା ଓ ବୋହୂ ଅବସ୍ଥାର ଏକ ଚମତ୍କାର ଚିତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଅମଡ଼ାବାଟ ଉପନ୍ୟାସରେ ମାୟାର ଅବିବାହିତ

ଜୀବନ ତା ର ସ୍ୱଷ୍ଟ ବାଦିତା , ନିର୍ଭୀକତା ଚୋରାବାଲିରେ ତାର ଅବିବାହିତ ଜୀବନ ଓ ବିବାହିତ ଜୀବନ ମଧ୍ୟରେ ବିରାଟ ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ଔପନ୍ୟାସିକା ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ଅମଡ଼ାବାଟରେ ମାୟା ଚରିତ୍ରର ଦୁଷ୍ଟାମି, ଚଂଚଳତା, ଚପଳତା ଚୋରାବାଲିରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପରାୟଣ , ଧର୍ମ୍ୟ ଶୀଳ, ତ୍ୟାଗୀ, ସହନ ଶୀଳ ଆଦର୍ଶ ନାରୀରେ ପରି ବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଛି । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ସୂତ୍ରରେ ବାନ୍ଧି ରଖିବାର ପ୍ରୟାସ କରିଛି ମାୟା । ମାୟା ଚରିତ୍ରକୁ ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ପୀତାମ୍ବର ବାବୁ କହିଛନ୍ତି , “ଏଇ ମାୟା କିଏ କହେ ସେ ଅଣ୍ଟିରୀଚଣ୍ଡୀ , କିଏ କହେ କଳିଦୁତି, ଅଉ କିଏ ଦୁଏତ କହେ ଉଦ୍ଧତ । + + + କେହି କଣ ସତରେ ତାକୁ ଚିହ୍ନିଛି ? ତାତିଲା ନଈ ବାଲି ପରି ତାର କଥାରେ , ବ୍ୟବହାରରେ ଲୋକଙ୍କର ମୁହଁ ପୋତିଯାଏ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ମନେଦୁଏ ସେ ନିଜେ ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟବାନ । ଏମିତି ଝିଅ କେଇଟା ଲୋକଙ୍କର ଅଛି ? ଭିତରର ନୀଚତାକୁ ଯେଉଁ ଝିଅମାନେ ଭଦ୍ରତାର ଢାଙ୍କଣୀରେ ଢାଙ୍କି ରଖନ୍ତି , ତା ଅପେକ୍ଷା କଣ ଏହା ଯଥେଷ୍ଟ ଭଲ ନୁହେଁ ” (ଅମଡ଼ାବାଟ, ପୃ-୭୭) ।

ଅମଡ଼ାବାଟ ଉପନ୍ୟାସରେ ମହାବୋଉ ଚରିତ୍ରଟି ସମାଜର ମା ଭୂମିକାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଛନ୍ତି । ପିଲାଙ୍କ ପାଠପଢ଼ା, ଖାଇବା ପିଇବା , ଅଳି ଅର୍ଦଳକୁ ସମ୍ଭାଳିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ହେଲା ମହାବୋଉର । କେବଳ କାମ କରିବା ହେଲା ତାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିଜର ସମସ୍ତ ସୁଖକୁ ଅଣଦେଖା କରି ମନ ଭିତରେରେ ଥିବା ସବୁ କ୍ଷୋଭକୁ ମନ ମଧ୍ୟରେ ମାରି ସେ କେବଳ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିଚାଲିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଚୋରାବାଲି ଉପନ୍ୟାସରେ ମା ସହ ଶାଶୁ ଭୂମିକାରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଚରିତ୍ରର ସାମାନ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିବା ପରି ମନେ ହୁଏ । ଅମଡ଼ାବାଟରେ ଯେଉଁ ବୋହୂକୁ ନିଜ ଝିଅଠୁ ବେଶି

ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉଥିଲେ ଚୋରାବାଲିରେ ତାଙ୍କ ଭଲପାଇବାରେ ସାମାନ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଏ ।

କାବେରୀ ଚରିତ୍ରଟି ଆଧୁନିକ ଶିକ୍ଷିତା ସୁନ୍ଦରୀ । ପୁରାତନ ସଂସ୍କାର ଓ ପାରିବାରିକା ପରମ୍ପରାକୁ ଧରି ରଖିବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ତା ମନ ଭିତରେ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପଡ଼ି କେତେକ ପ୍ରଥା ମାନିବାର ଅଭିନୟ କରିଛି କାବେରୀ । କିନ୍ତୁ ତାର ଅଭିନୟକୁ ଚିରଦିନ ବଜାୟ ରଖିପାରି ନାହିଁ । ଅମଡ଼ାବାଟ ଉପନ୍ୟାସରେ କାବେରୀର ଆଧୁନିକତାର ସାମାନ୍ୟ ଅଂଶ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଥିଲେହେଁ ଚୋରାବାଲୀରେ ସେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇ ଯାଇଛି । ବାହାରେ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ଯିବା , ପାର୍ଟି ଯିବା, ସଭା ସମିତି ଯିବା ପ୍ରଭୃତିରେ ସେ ସୁଖ ଖୁସି ଆନନ୍ଦ ଖୋଜିଛି କିନ୍ତୁ ପ୍ରତି ବଦଳରେ ପାଇଛି ପାରିବାରିକ ଅଶାନ୍ତି ଦାମ୍ପତ୍ୟ କଳହ ।

ଏତଦ୍ୱ୍ୟତିତ ଅନେକ ଗୌଣ ନାରୀ ଚରିତ୍ର ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ- ଯଦୁ ବୋଉ, ମିନି ବୋଉ, ମାୟା ଶାଶୁ , ଆଇବୁଡ଼ୀ , ସୁରମା, ବିନ୍ଦୁ , ପାର, ବିଜୁ ବୋଉ , ମାଳ ଦେଇ, ଇନ୍ଦୁମତୀ , ଦମୟନ୍ତୀ , ଟିସୁ ବୋଉ ଇତ୍ୟାଦି । ଏହି ଚରିତ୍ର ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଚୋରାବାଲି ଉପନ୍ୟାସରେ କେତେକ ଚରିତ୍ରର ପୁନରାଗମନ ହୋଇଥିବାର ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ତ କେତେକ ଚରିତ୍ରର ପୁନରାଗମନର ଆବଶ୍ୟକତା ମନେ ହୋଇନାହିଁ । ଚୋରାବାଲିରେ କେତେକ ନୂତନ ଗୌଣ ଚରିତ୍ର ମାନଙ୍କର ଅଗମନ ହୋଇଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଏ ଯଥା – କମଳି, ଫଗୁଆ, ସଜନୀ ବୋଉ, ଇଚ୍ଛାବୋଉ, ଦୁରୀ,ବଲୀ, ପୁନୀବୋଉ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉପନ୍ୟାସ ଦୁଇଟିରେ ପୁରୁଷ ଚରିତ୍ର ମାତ୍ର ତିନୋଟି ମୋହନ, ପୀତାମ୍ବର ବାବୁ , ଶଶୀଭୂଷଣ । ତିନୋଟି ଯାକ ପୁରୁଷ ଚରିତ୍ର ସାଧାରଣ ଗୃହସ୍ଥ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଦର୍ଶନ ଭଳି । ଔପନ୍ୟାସିକା ପୁରୁଷ ଚରିତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ଶିକ୍ଷିତ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବୀରପୁରୁଷ କରିପାରି ନାହାନ୍ତି । ଏତଦ୍ୱ୍ୟତିତ କେତେକ ଶିଶୁ ଚରିତ୍ର ଯଥା - ପଦୁ, ରଞ୍ଜୁ

ପହଲି ଓ ଅଁଇଠା ଚରିତ୍ର ଆଦି ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।
ପରିବେଶ ପୃଷ୍ଠଭୂମି-

ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ନୂଆ ହୋଇ ଗଢ଼ି ଉଠିଥିବା ଓଡ଼ିଶାର ସହରୀ ଜୀବନର ଅତ୍ୟନ୍ତ ବଳିଷ୍ଠ ଚିତ୍ର ଅମଡ଼ାବାଟ ଉପନ୍ୟାସରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଥିବା ସ୍ଥଳେ ତତ୍କାଳୀନ ସମୟର ଗ୍ରାମ ଓ ସହରୀ ଜୀବନର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବିରାଟ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଚୋରାବାଲି ଉପନ୍ୟାସରେ । କଟକ ସହର ଭାଇଚାରାର ସହର ତେଣୁ ଉପନ୍ୟାସ ଛତ୍ରେ ଛତ୍ରେ ଭାଇଚାରାକୁ ଦେଖାଇବାକୁ ଭୁଲିନାହାନ୍ତି ଔପନ୍ୟାସିକ। ଔପନ୍ୟାସିକା ନିଜେ କଟକରେ ଜନ୍ମ ଲାଭ କରିଥିବାରୁ ସେ କଟକର ପରିବେଶ ସହ ଭଲଭାବରେ ପରିଚିତ। ତେଣୁ ସେ ଉପନ୍ୟାସର ପରିବେଶ ଚିତ୍ର ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ଫୁଟାଇ ପାରିଛନ୍ତି। ପୂଜା, ପର୍ବପର୍ବାଣି, ବାହାଘର, ଭୋଜି, ଏକୋଇଶିଆ ଆଦିରେ ସାଇ ପଡ଼ିଶାଙ୍କୁ ଖୋଜିବା ବଢ଼ି ପାରିବା, ବିରିଧୋଇବା, ପିଠା କରିବା ପ୍ରଭୃତିର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ଏବଂ କେତେକ ଚରିତ୍ରମାନଙ୍କର ପର ଘର କଥାରେ ମୁଣ୍ଡ ପୁରାଇବା, ଗପୁଡ଼ି ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ମାନଙ୍କର ବାର୍ତ୍ତାଳାପ କୁ ସେ ଅତିନିକଟରୁ ଦେଖିଛନ୍ତି ଏବଂ ତାର ରୂପାୟନ କରିଛନ୍ତି ଉପନ୍ୟାସରେ। ଔପନ୍ୟାସିକା ବାହାର ପରିବେଶ ବର୍ଣ୍ଣନା ସହ ଭିତରର ଭାବନାକୁ ମଧ୍ୟ ଇଙ୍ଗିତରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି। ଚୋରାବାଲି ଉପନ୍ୟାସରେ ସହର, ଗ୍ରାମ ଉଭୟର ଚିତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଏଥିରେ କଟକରେ ନିଜ ଘରର ପରିବେଶ ସହ କ୍ୱାଟରର ଚଳଣୀ ସେଠିକାର ପରିବେଶ ସହ ଔପନ୍ୟାସିକା ନିପଟ ଗ୍ରାମ୍ୟ ପରିବେଶର ଚିତ୍ର ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ସହରରେ ନିଜ ଘରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହ ପରିଚିତ ଖୁସିରେ ଚଳୁଥିବା ମହାବୋଉ ପିତାମୁର ବାବୁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଇଚ୍ଛା ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପୁଅ ସହ

କ୍ୱାଟରରେ ରହିଛନ୍ତି । ପରେ ନିଜ ଗାଁ କୁ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି । ଗ୍ରାମ ପରିବେଶରେ ଦେଖା ଯାଉଥିବା ନା ନା ସୁବିଧା ଅସୁବିଧାର ଚିତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଯେପରି ଗ୍ରାମରେ ପାଇଖାନା ନାହିଁ ବିଲରେ ଝାଡ଼ା ଯିବା ପାଇଁ ପଡ଼େ। ପାଣି ପାଇଁ ନଳକୂପ ନାହିଁ କୁଅ ପୋଖରୀ ପାଣି ପିଇବାକୁ ପଡ଼େ। ପୋଖରୀରେ ଗାଧୋଇବାକୁ ପଡ଼େ ପ୍ରଭୃତି ବିଭିନ୍ନ ଦୃଶ୍ୟର ଚମତ୍କାର ବର୍ଣ୍ଣନା ଔପନ୍ୟାସିକା ଉପନ୍ୟାସ ଦୁଇଟିରେ କରିଛନ୍ତି ।

ଭାଷାଶୈଳୀ-

ଉପନ୍ୟାସ ଦୁଇଟିର ଭାଷା ଓ ରଚନା ଶୈଳୀରେ ସାମାନ୍ୟ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ। ଗାଁରେ ନିତି ପ୍ରତିଦିନ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା କଥିତ ଭାଷା ସଂଳାପର ପ୍ରୟୋଗ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ଉଭୟ ଉପନ୍ୟାସରେ। ମୁଖ୍ୟତଃ ସ୍ତ୍ରୀ ଚରିତ୍ର ଯଥା ମହାବୋଉ , ମିନିବୋଉ , ମହାବୋଉଙ୍କ ଭାଷା ଗାଉଁଲି । ସେମାନଙ୍କ କଥାରେ ଆଗୋ , ଆଲୋ , ତେଇଁକି , ହେଇଟି, ହେଁ ପ୍ରଭୃତି ଗାଉଁଲି ଶବ୍ଦ ମାନଙ୍କର ପ୍ରୟୋଗ ବିଶେଷ ଲକ୍ଷ କରାଯାଏ । ଉପନ୍ୟାସରେ ଗାଁର ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଙ୍କ ଭାଷା ଭିନ୍ନ ଧରଣର ପ୍ରୟୋଗ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ। ଗାଁର ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଙ୍କ ଗାଳିକୁ ମଧ୍ୟ ଉପନ୍ୟାସରେ ସ୍ଥାନ ଦେଇଛନ୍ତି ଔପନ୍ୟାସିକା । ଏଥିସହିତ ଅନେକ ଢଗଢମାଳି ରୁଡ଼ୀ ଆଦିର ପ୍ରୟୋଗ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ। ଯଥା- “ଟୋକେଇ ପାଖରେ କୁଣ୍ଡେଇଟାଏ , ମିଛରେ ବୋଲିବେ ତୁଣ୍ଡେଇଟାଏ । ” (ଅମଡ଼ାବାଟ, ପୃ-୭୯) ସେହିପରି ଚୋରାବାଲି ଉପନ୍ୟାସରେ “ଲୁଣିଆ ଗଲାଣି ଲୁଣକୁ , ତତେ ଝୁରୁନାହିଁ ଲହକାବେତ , ଝୁରୁଅଛି ତୋର ଗୁଣକୁ । ” (ଚୋରାବାଲି,ପୃ-୨୮୨) ଏତଦ୍ୱ୍ୟତିତ ଉପନ୍ୟାସ ଦୁଇଟିରେ ଫ୍ଲାସ୍ ବ୍ୟାକ୍ ଶୈଳୀ, ବର୍ଣ୍ଣନାତ୍ମକ ଶୈଳୀ ଆଦିର ଚମତ୍କାର ପ୍ରୟୋଗ ଲକ୍ଷ କରାଯାଏ ।

ନାମକରଣ-

ନାରୀ ଜୀବନର ପ୍ରମୁଖ ଅଧ୍ୟାୟ ହେଉଛି ବାହାଘର ଏବଂ ଶାଶୁଘର ହେଉଛି ତା'ପାଇଁ ଅମଡ଼ାବାଟ। ତାକୁ ମାଡ଼ି ମକଚି ଚାଲିବାକୁ ହେବ। ସକଳ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ମଧ୍ୟରେ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ହେବ। ନଚେତ୍ ଝୁଣ୍ଟି ପଡ଼ି ଖଣ୍ଡିଆଖାବରା ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ। ଅମଡ଼ାବାଟରେ ପାଦ ଦେଇଛି ନାୟିକା ମାୟା, ସେ କେଉଁଠି ଝୁଣ୍ଟି ନାହିଁ ଅଥବା ତା' ଗୋଡ଼ରେ କଣ୍ଟା ଫୁଟି ନାହିଁ। ଅମଡ଼ାବାଟ ଉପନ୍ୟାସର ଭୂମିକାରେ ଖଗେଶ୍ୱର ମହାପାତ୍ର କହିଛନ୍ତିଯେ, “ ମାୟା ସବୁ ସହିନେଇ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ କାମନା କରିଛି । ଅମଡ଼ା ବାଟରେ ଯେତେ ଚୋରାବାଲି ଆସିଛି , ମାୟା ସେଥିରେ ଲୀନ ହୋଇଯାଇନାହିଁ ।(ଅମଡ଼ାବାଟ-ଭୂମିକା)

ଅମଡ଼ାବାଟ ଓ ଚୋରାବାଲି ଉଭୟ ଉପନ୍ୟାସକୁ ବିଚାର କଲେ ଦୁଇଟିଯାକ ଉପନ୍ୟାସର ପ୍ରକାଶ କାଳର ବ୍ୟବଧାନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ରଚନା କାଳ ଗୋଟିଏ ହୋଇଥିବାରୁ ଉଭୟ ଉପନ୍ୟାସ ମଧ୍ୟରେ ବିଶେଷ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ଏଥିରେ କେବଳ କାହାଣୀର କ୍ରମିକତା ସହିତ କଥାବସ୍ତୁ ଓ ଘଟଣା ଅନୁସାରେ ଚରିତ୍ରର ମାନସିକତାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଏ। ଅମଡ଼ାବାଟରେ ଔପନ୍ୟାସିକା ଚରିତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଯେତିକି ନିଖୁଣ ଭାବରେ ଫୁଟାଇଛନ୍ତି ଚୋରାବାଲିରେ ସେତେମାତ୍ରାରେ ସଫଳ ହୋଇପାରି ନାହାନ୍ତି । ଅମଡ଼ାବାଟକୁ ପାଠକଲେ ଯେଉଁ ଆତ୍ମୀୟତା ଆନ୍ତରିକତା ହୃଦ୍ୱୋଧ ହୁଏ ଚୋରାବାଲି ଉପନ୍ୟାସ ସେଇ ଆନ୍ତରିକତାକୁ କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ହେବାପରି ମନେହୁଏ। । କାରଣ ପ୍ରକୃତରେ ନାରୀଟି ବାପଘରେ ଯେଉଁ ସୁଖ ସୁବିଧା ଅଳି ଅର୍ଦ୍ଧଳି କରେ ଯେଉଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଚାହେଁ

ତା ର ବାସ୍ତବ ରୂପଚିତ୍ର ଅମଡ଼ାବାଟ ତେଣୁ ଏହା ହୃଦୟକୁ ଯୁର୍ତ୍ତ କରୁଛି; କିନ୍ତୁ ଚୋରାବାଲିରେ ନାରୀଟି ତା ର ସବୁ ସୁଖ ସୁବିଧାକୁ ବଳିଦେଇ କେବଳ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରିଛି। ନିଜର ଇଚ୍ଛା ବିରୁଦ୍ଧରେ କେବଳ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଓ ତ୍ୟାଗକୁ ନିଜ ଜୀବନର ବ୍ରତ ମାନି ନେଇଥିବାରୁ ଏହା ଅନ୍ତରକୁ ଏତେମାତ୍ରାରେ ଯୁର୍ତ୍ତ କରିପାରିନାହିଁ । ତଥାପି ଉଭୟ ଉପନ୍ୟାସର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ରହିଛି। ଗୋଟିଏ ଉପନ୍ୟାସ ବିନା ଅନ୍ୟଟି ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୁଇଟିଯାକ ଉପନ୍ୟାସ ପରସ୍ପର ସହ ସମ୍ପୃକ୍ତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସୃଷ୍ଟି ଏବଂ ଏହା ପରସ୍ପର ପରିସ୍ପରକ ।

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥସୂଚୀ-

୧. କର, ପ୍ରଫେସର ବାଉରୀବନ୍ଧୁ : ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଓଡ଼ିଆ ଉପନ୍ୟାସ ,କଟକ, ଫ୍ରେଣ୍ଡସ୍ ପବ୍ଲିଶର୍ସ, ୨ୟ ସଂ- ୨୦୧୮
୨. ତ୍ରିପାଠୀ , ସନ୍ତୋଷ କୁମାର, ଓଡ଼ିଆ ଉପନ୍ୟାସ ସଂପର୍କରେ ,କଟକ , ନାଳନ୍ଦା, ୧ମ ସଂ- ୧୯୯୩
୩. ପଟ୍ଟନାୟକ , ପଠାଣି ଓ ରାଉତ ଡ. ଭୋଳାନାଥ : ଓଡ଼ିଆ ଉପନ୍ୟାସ ସାହିତ୍ୟର ପରିଚୟ,କଟକ, ଓଡ଼ିଶା ବୁକ୍ ଷ୍ଟୋର, ୧ମ ସଂ- ୧୯୭୯
୪. ପ୍ରଧାନ , ଡ.ସବିତା , ଉପନ୍ୟାସ ଅବବୋଧ, କଟକ, ଗ୍ରନ୍ଥମନ୍ଦିର , ୧ମ ସଂ- ୨୦୦୪
୫. ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ, ଡ. ନୃସିଂହ ଚରଣ ; ଓଡ଼ିଆ ଉପନ୍ୟାସ ସାହିତ୍ୟର ଇତିହାସ, କଟକ, ଓଡ଼ିଶା ବୁକ୍‌ଷ୍ଟୋର, ୧ମ ସଂ - ୧୯୮୯
୬. ସାମଲ, ବୈଷ୍ଣବ ଚରଣ ; ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଭୂମି ଓ ଭୂମିକା, କଟକ, ଓଡ଼ିଶା ବୁକ୍‌ଷ୍ଟୋର, ୩ୟ ସଂ – ୨୦୨୦
୭. ସାହୁ, ନାରାୟଣ (ସଂ) – ଓଡ଼ିଆ ଉପନ୍ୟାସ ସାହିତ୍ୟର ପରିଚିତି (ଦ୍ୱିତୀୟ) , କଟକ, ସତ୍ୟନାରାୟଣ ବୁକ୍‌ଷ୍ଟୋର, ୧ମ ସଂ -୨୦୨୨

୮. ସାହୁ, ଡ.ନୃସିଂହ ଚରଣ, ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ
ଓଡ଼ିଆ ଉପନ୍ୟାସ, କଟକ, ଓଡ଼ିଶା ବୁକ୍ ଷ୍ଟୋର,
୧ମ ସଂ- ୨୦୧୧

୯. ସାହୁ, ମହାପାତ୍ର ନୀଳମଣି ; ଆମ କଥା ସାହିତ୍ୟର
କଥା ଓ ରମ୍ୟରଚନା, କଟକ, ଓଡ଼ିଶା ବୁକ୍ ଷ୍ଟୋର,
୨ୟ ସଂ- ୨୦୧୧

ବିମର୍ଶ
BINDU BIMARSHA...